

PATVIRTINTA
Jonavos rajono savivaldybės tarybos
2023 m. gruodžio 21 d.
sprendimu Nr. 1TS –

Jonavos r. savivaldybės 2022 metų visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaita

2023

TURINYS

<u>IVADAS</u>	3
<u>DEMOGRAFINĖ SITUACIJA</u>	3
<u>JONAVOS RAJONO SVEIKATOS IR SU SVEIKATA SUSIJUSIŲ RODIKLIŲ PROFILIS</u>	5
<u>SAVIVALDYBĖS PRIORITETINIŲ PROBLEMŲ ANALIZĖ</u>	9
<u>Sergamumas ŽIV ir lytiškai plintančiomis ligomis</u>	9
<u>Vaikų tymų, epideminio parotito, raudonukės skiepavimo apimtys</u>	11
<u>Vaikų difterijos, stabligės, kokliušo, poliomielito, Haemophilus influenzae B skiepavimo apimtys</u>	13
<u>GYVENSENOS STEBĖSENOS RODIKLIAI</u>	14
<u>IŠVADOS</u>	17
<u>REKOMENDACIJOS</u>	17

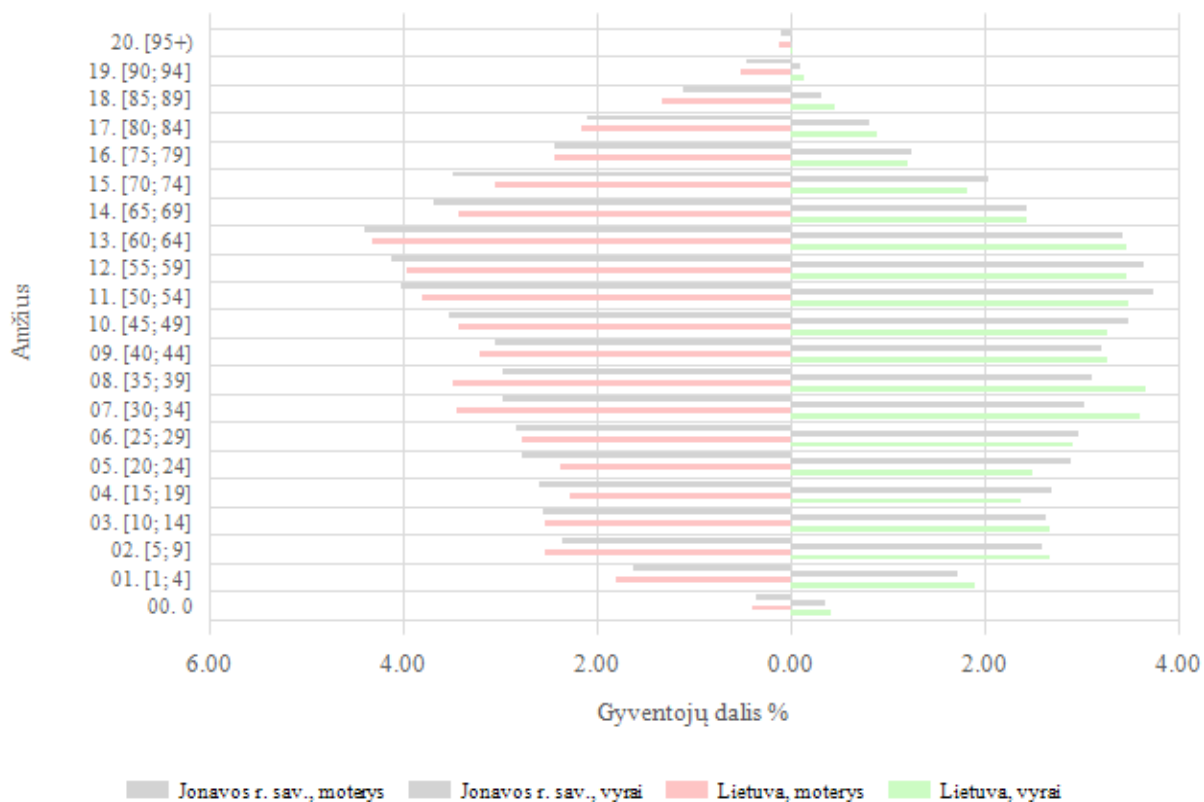
ĮVADAS

Visuomenės sveikatos stebėseną Jonavos r. savivaldybėje vykdoma remiantis Bendraisiais savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymu Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“. Pateikiami rodikliai atspindi kaip įgyvendinami Lietuvos sveikatos 2014–2025 m. strategijos (LSS) tikslai ir jų uždaviniai. Visuomenės sveikatos stebėsenos savivaldybėje tikslas – nuolat rinkti, analizuoti ir interpretuoti visuomenės sveikatą apibūdinančius rodiklius bei tinkamai informuoti savivaldybės politikus, siekiant efektyvaus valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) bei savarankiškų visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų įgyvendinimo savivaldybės teritorijoje. Savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitos tikslas – pateikti pagrindinius savivaldybės gyventojų sveikatą atspindinčius rodiklius, jų dinamiką ir jų pagrindu pateikti rekomendacijas bei prioritetines kryptis savivaldybės plėtros plano siekiniams, strateginio veiklos plano priemonėms. Ataskaita parengta naudojantis viešai prieinamais sveikatos statistikos duomenų šaltiniais:

- Lietuvos statistikos departamento Oficialiosios statistikos portalu;
- Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema sveikstat.hi.lt.

DEMOGRAFINĖ SITUACIJA

Amžiaus profilis, 2022

1 pav. Jonavos r. savivaldybės 2022 m. demografinis medis.

Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema.

2022 m. vidutinis metinis Jonavos r. gyventojų skaičius buvo 41373 (2021 m. - 41422) asmenys. Jonavos r. sav. vyrai sudarė 46,5 proc., o moterys - 53,5 proc. visų gyventojų. Lyginant su 2021 metų vidutiniu gyventojų skaičiumi Jonavos r., 2022 m. gyventojų skaičius sumažėjo 49 gyventojais. Pagal amžių vaikai iki 17 metų sudarė 17,3 proc. visų Jonavos r. sav. gyventojų, 18-44 m. – 32 proc., 45-64 m. – 30,4 proc., 65 m. ir vyresnio amžiaus asmenys – 20,3 proc. Jonavos r. sav. gyventojų. Santuokų Jonavos r. 2022 m. įregistruota – 201, ištuokos – 106.

2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
44 775	44 173	43 536	42 879	42 307	41 842	41 391	40 951	41 422	41 373

1 lentelė. Vidutinis metinis gyventojų skaičius 2013-2022 m. Jonavos r.

Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema.

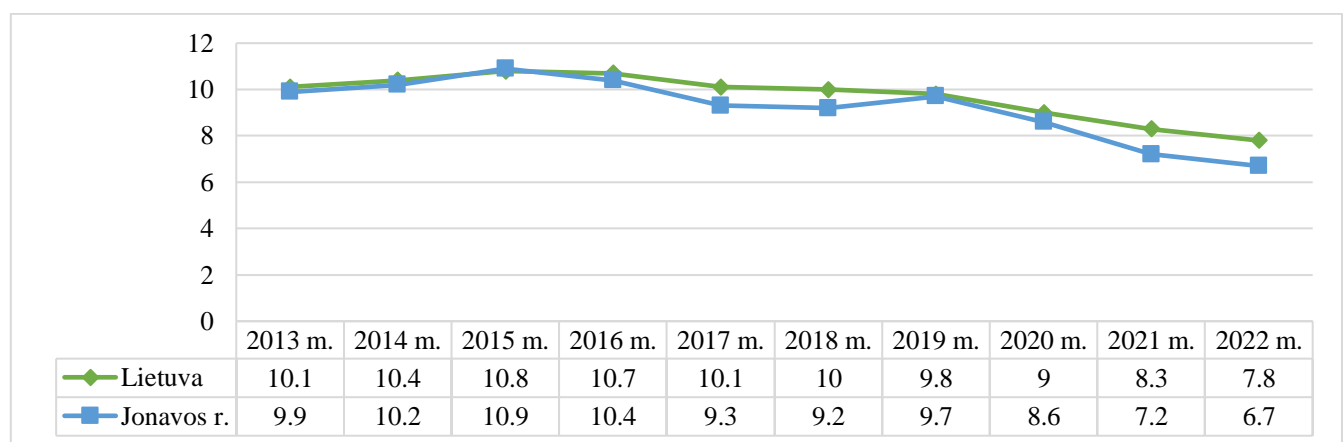
Stebint Jonavos r. gyvų gimusių skaičiaus dinamiką, matome, kad per pastaruosius dešimt metų jų skaičius sumažėjo 1,5 karto (2013 m. – 442 asm., 2022 m. – 278 asm.). Gimstamumo rodiklis Lietuvoje per 2013 – 2022 m. laikotarpį sumažėjo 1,3 karto.

	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
Gyvų gimusių sk.	442	452	475	447	395	383	403	351	300	278
Mirusiųjų sk.	645	606	625	666	599	623	589	694	730	675
Natūralus prieaugis, 1000 gyv.*	-4,5	-3,5	-3,4	-5,1	-4,8	-5,7	-4,5	-8,4	-10,4	-9,6

* Natūralus gyventojų prieaugis 1000 gyv. = ((gyvų gimusių skaičius per metus - mirusiųjų skaičius per metus)/ vidutinis metinis gyventojų skaičius)x 1000.

2 lentelė. Natūralus prieaugis 2013-2022 m. Jonavos r.

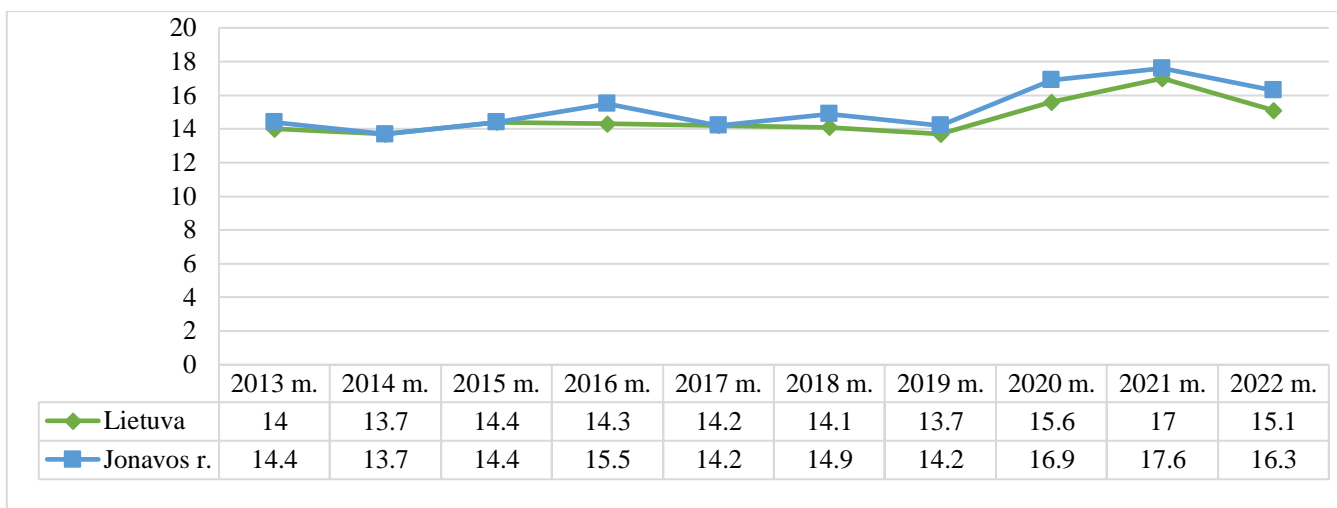
Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema.

2 pav. Gimstamumas Jonavos r. ir Lietuvoje 2013 – 2022 m. 1000 gyv.

Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema.

Vertinant mirtingumo rodiklius 2013-2022 m. laikotarpyje tiek Jonavos r., tiek Lietuvoje stebimas nežymus padidėjimas 2020-2022 metais (3 pav.).

2 pav. Mirtingumas Jonavos r. ir Lietuvoje 2013 – 2022 m. 1000 gyv. 1000 gyv.

Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema.

Analizuojant migracijos pokyčius Jonavos r. matome, kad 2022 m. antrą kartą per pastaruosius dešimt metų jis buvo teigiamas dėl didesnio atvykusiųjų ir imigrantų skaičiaus (3 lentelė).

	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
Atvykusiųjų ir imigrantų sk.	1387	1543	1338	1574	1655	1665	1535	1349	1548	2319
Išvykusiųjų ir emigrantų sk.	1660	1465	1407	1829	1846	1960	1990	1867	1984	1793
Migracijos pokytis	-273	78	-69	-255	-191	-295	-455	-518	-436	526

3 lentelė. Migracijos pokytis 2013-2022 m. Jonavos r.

Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema.

JONAVOS RAJONO SVEIKATOS IR SU SVEIKATA SUSIJUSIŲ RODIKLIŲ PROFILIS

Rodiklio pavadinimas	Savivaldybės reikšmės					Lietuvos reikšmės			
	Tend.	Rod.	Kiekis	3 metų vidurkis	Sant.	Rod.	Blog.	Sritis	Ger.
Strateginis tikslas									
Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė, kai amžius 0 (HI skaičiavimai)	➔	74.2	74	73.4	0.98	75.8	70.7		80.6
Išvengiamas mirtingumas, proc. – pagal jungtinį EBPO ir Eurostato sąrašą	➔	73.5	208	72.1	0.99	74.2	85.8		56.0
1 tikslas. Sukurti saugesnę socialinę aplinką, mažinti sveikatos netolygumus ir socialinę atskirtį									
1.1. Sumažinti skurdo lygį ir nedarbą									
Savižudybių sk. (X60-X84) 100 000 gyv.	⬇	12.1	5	18.6	0.65	18.6	48.8		6.7
Standartizuotas mirtingumo rodiklis (toliau – SMR) nuo	⬇	11.6	5	17.9	0.64	18.0	47.0		6.4

tyčinio savęs žalojimo (X60-X84) 100 000 gyv.										
Bandymų žudytis skaičius (X60-X64, X66-X84) 100 000 gyventojų	↑	31.4	13	25.1	0.80	39.2	75.6		0.0	
Mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokyklose, skaičius 1 000 moksl.	→	66.5	251	67.9	1.10	60.3	205.0		37.1	
Ilgalaikio nedarbo lygis, darbo jėgos %	↑	2.6	670	4.3	1.18	2.2	7.0		0.4	
Gyv. skaičiaus pokytis 1000 gyv.	↑	6.3	262	-0.4	0.35	18.1	-23.8		70.9	
1.2. Sumažinti socialinę ekonominę gyventojų diferenciaciją šalies ir bendruomenių lygmeniu										
Mirt. nuo išorinių priežasčių (V00-Y98) 100 000 gyv.	→	91.8	38	93.7	1.11	82.5	169.9		48.8	
SMR nuo išorinių priežasčių (V00-Y98) 100 000 gyv.	↓	89.4	38	91.5	1.12	79.7	149.1		30.5	
Mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą, sk. 1000 moksl.	↑	346.8	1770	293.2	0.96	359.4	629.4		174.7	
Socialinės pašalpos gavėjų sk. 1000 gyv.	→	44.5	1843	42.2	1.95	22.8	75.4		3.4	
Serg. tuberkuloze (A15-A19) 100 000 gyv. (TB registro duomenys)	↓	29.0	12	26.7	1.31	22.1	65.4		5.7	
Sergamumas tuberkuloze (+ recidyvai) (A15-A19) 100 000 gyv. (TB registro duomenys)	↓	31.4	13	29.1	1.23	25.6	74.7		5.7	
2 tikslas. Sukurti sveikatai palankią fizinę darbo ir gyvenamąją aplinką										
2.1. Kurti saugias darbo ir sveikas buitines sąlygas, didinti prekių ir paslaugų vartotojų saugumą										
Asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų darbe, sk. 10 000 gyv.	↑	0.8	2	0.6	0.80	1.0	2.6		0.0	
Traumų dėl nukritimų (W00-W19) 65+ m. amžiaus grupėje sk. 10 000 gyv.	→	138.0	116	105.4	1.03	134.2	188.0		74.7	
Asmenų, pirmą kartą pripažintų neįgaliais, sk. 10 000 gyv.	→	57.9	150	52.1	0.85	68.1	127.2		28.8	
Naujai susirgusių žarnyno infekcinėmis ligomis (A00-A08) asmenų skaičius 10 000 gyv. (ULAC duom.)	↓	22.7	94	18.7	0.68	33.2	62.6		0.0	
2.2. Kurti palankias sąlygas saugiai leisti laisvalaikį										
Mirt. nuo paskendimo (W65-W74) 100 000 gyv.	↑	4.8	2	4.0	1.17	4.1	22.4		0.0	
SMR nuo paskendimo (W65-W74) 100 000 gyv.	↑	5.0	2	4.0	1.25	4.0	26.3		0.0	
Mirt. nuo nukritimo (W00-W19) 100 000 gyv.	↑	16.9	7	13.7	1.03	16.4	45.1		0.0	
SMR nuo nukritimo (W00-W19) 100 000 gyv.	↑	15.5	7	13.8	0.97	15.9	38.3		0.0	
2.3. Mažinti avaringumą ir traumų kelių eismo įvykiuose skaičių										
Mirt. transporto įvykiuose (V00-V99) 100 000 gyv.	↓	7.3	3	8.9	1.22	6.0	24.3		0.0	

SMR transporto įvykiuose (V00-V99) 100 000 gyv.	↓	7.6	3	8.9	1.29	5.9	25.0		0.0
Pėsčiųjų mirt. nuo transporto įvykių (V00-V09) 100 000 gyv.	↓	2.4	1	3.2	1.60	1.5	10.9		0.0
Pėsčiųjų standartizuotas mirtingumas nuo transporto įvykių (V00-V09) 100 000 gyv.	↓	2.8	1	3.2	2.00	1.4	9.8		0.0
Traumų dėl transporto įvykių (V00-V99) sk. 10 000 gyv.	↓	5.1	21	4.6	1.04	4.9	12.5		1.4
2.4. Mažinti oro, vandens ir dirvožemio užterštumą, triukšmą									
Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 kv. km	↓	2261.0	2261	3058.9	2.58	876.7	35618.6		19.4
3 tikslas. Formuoti sveiką gyvenimą ir jos kultūrą									
3.1. Sumažinti alk. gėrimų, tabako, neteisėtą narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimą ir prieinamumą									
Mirt. nuo narkotikų sąlygotų priežasčių 100 000 gyv.	↑	7.3	3	3.2	1.83	4.0	30.7		0.0
SMR nuo narkotikų sąlygotų priežasčių 100 000 gyv.	↑	7.7	3	3.4	1.93	4.0	32.1		0.0
Mirt. nuo alkoholio sąlygotų priežasčių 100 000 gyv.	↓	21.8	9	23.4	0.96	22.8	53.8		0.0
SMR nuo alkoholio sąlygotų priežasčių 100 000 gyv.	↓	20.3	9	22.5	0.94	21.7	50.9		0.0
Gyv. sk., tenkantis 1 tabako licencijai	→	311.1	41373	314.9	1.55	201.0	69.7		378.0
Gyv. sk., tenkantis 1 alkoholio licencijai	→	268.7	41373	276.2	1.57	171.5	37.0		350.5
Nusikalstamos veikos, susijusios su narkotikais 100 000 gyv.	↓	69.9	70	69.7	1.09	64.4	288.4		0.0
3.2. Skatinti sveikos mitybos įpročius									
Kūdikių, žindyti išimtinai krūtimi iki 6 mėn. amžiaus, dalis (proc.) (2019)	↑	40.4	132	34.8	1.07	37.8	6.6		62.1
4 tikslas. Užtikrinti kokybišką ir efektyvią sveikatos priežiūrą, orientuotą į gyventojų poreikius									
4.1. Užtikrinti sveikatos sistemos tvarumą ir kokybę, plėtojant sveikatos technologijas, kurių efektyvumas pagrįstas mokslo įrodymais									
Išvengiamų hospitalizacijų (IH) sk. 1 000 gyv.	↓	20.8	855	20.1	1.16	18.0	34.8		11.8
IH dėl cukrinio diabeto sk. (18+ m.) 1 000 gyv.	↓	1.5	52	1.6	0.83	1.8	3.5		0.0
4.2. Plėtoti sveikatos infrastruktūrą ir gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, saugą, prieinamumą ir į pacientą orientuotą sveikatos priežiūrą									
Slaugytojų, tenkančių vienam gydytojui, sk. (2019)	↑	2.5	232	2.5	1.47	1.7	1.1		6.0
Šeimos gydytojų sk. 10 000 gyv. (2019)	→	9.2	38	9.4	1.28	7.2	2.5		13.8
Apsilankymų pas gydytojus sk. 1 gyv.	↓	9.5	393970	8.8	1.02	9.3	6.5		12.1
Sergamumas vaistams atsparia tuberkulioze (A15-A19) (visi)	↓	2.4	1	4.8	0.59	4.1	22.5		0.0

100 000 gyv. (TB registro duomenys)										
Serg. vaistams atsparia tuberkuloze (A15-A19) 100 000 gyv. (TB registro duomenys)	–	0.0	0	4.0	0.00	2.9	15.1		0.0	
Serg. ŽIV ir LPL (B20-B24, Z21, A50-A54, A56) 10 000 gyv. (ULAC duomenys)	↑	3.9	16	1.8	1.77	2.2	4.6		0.0	
4.3. Pagerinti motinos ir vaiko sveikatą										
Kūdikių mirtingumas 1000 gyvų gimusių	↓	3.6	1	3.2	1.20	3.0	31.6		0.0	
2 m. vaikų tymų, epideminio parotito, raudonukės (1 dozė) skiepavimo apimtys, %	↓	76.0	222	79.6	0.88	86.1	66.7		100.0	
1 m. vaikų difterijos, stabligės, kokliušo, poliomielite, Haemophilus influenzae B skiepavimo apimtys (3 dozės), %	→	83.9	245	86.4	0.93	89.8	81.8		100.0	
Vaikų (6-14 m.) dalis, dalyvavusi dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programoje, %	↓	36.1	1208	39.8	3.22	11.2	2.0		39.8	
Vaikų (7-17 m.), neturinčių ęduonies pažeistų, plombuotų ir išratų dantų, dalis (proc.)	→	27.3	1020	29.2	1.16	23.6	7.2		34.4	
Paauglių (15–17 m.) gimdymų sk. 1000 15-17 m. moterų	↓	4.7	3	2.6	2.04	2.3	24.1		0.0	
4.4. Stiprinti lėtinų neinfekcinių ligų prevenciją ir kontrolę										
Mirt. nuo kraujotakos sist. ligų (I00-I99) 100 000 gyv.	→	858.0	355	879.2	1.08	794.7	1632.5		450.3	
SMR nuo kraujotakos sist. ligų (I00-I99) 100 000 gyv.	↑	910.5	355	911.7	1.16	785.2	1153.4		606.5	
Mirt. nuo piktybinių navikų (C00-C96) 100 000 gyv.	↓	290.0	120	284.5	1.04	279.0	503.3		150.1	
SMR nuo piktybinių navikų (C00-C96) 100 000 gyv.	↓	269.9	120	272.2	1.03	262.9	380.3		172.3	
Mirt. nuo cerebrovaskulinių ligų (I60-I69) 100 000 gyv.	↑	183.7	76	185.9	0.96	191.9	605.9		96.3	
SMR nuo cerebrovaskulinių ligų (I60-I69) 100 000 gyv.	↑	191.6	76	189.9	1.02	188.5	493.8		92.3	
Serg. II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyv.	↑	74.2	307	62.8	1.0	72.6	106.2		27.5	
Tikslinės populiacijos dalis %, 2 metų bęgyje dalyvavusi krūties vęžio programoje	→	59.1	3959	48.8	1.03	57.6	21.5		77.1	
Tikslinės populiacijos dalis %, 3 metų bęgyje dalyvavusi gimdos kaklelio programoje	↓	50.5	4841	49.6	0.92	54.7	32.2		71.1	
Tikslinės populiacijos dalis %, 2 metų bęgyje dalyvavusi storosios žarnos vęžio programoje	→	57.6	8300	50.7	1.03	56.1	37.8		68.4	
Tikslinės populiacijos dalis %, dalyvavusi ŠKL programoje	→	42.8	4073	35.2	0.86	49.6	30.6		66.3	

3 pav. 2022 Jonavos r. savivaldybės sveikatos ir su sveikata susijusių rodiklių profilis.

Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema.

Remiantis lentelėje (3 pav.) pateiktais rodikliais ir įvertinus savivaldybės rodiklio santykį su Lietuvos vidurkiu, matoma, jog:

1. (skaičius) rodiklių reikšmės yra geresnės už Lietuvos vidurkį (**žalioji zona**):
 - Savižudybių sk. (X60-X84) 100 000 gyv.;
 - Standartizuotas mirtingumo rodiklis nuo tyčinio savęs žalojimo (X60-X84) 100 000 gyv.;
 - Mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą, sk. 1000 moksl.;
 - Asmenų, pirmą kartą pripažintų neįgaliais, sk. 10 000 gyv.;
 - Gyventojų sk., tenkantis 1 tabako licencijai;
 - Gyventojų sk., tenkantis 1 alkoholio licencijai;
 - Sergančiųjų vaistams atsparia tuberkulioze (A15-A19) 100 000 gyv.;
 - Vaikų (6-14 m.) dalis, dalyvavusi dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programoje, %;
 - Vaikų (7-17 m.), neturinčių èduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, dalis (proc.);
2. (skaičius) rodiklių reikšmės yra prastesnės nei Lietuvos vidurkis (**raudonoji zona**):
 - Socialinės pašalpos gavėjų sk. 1000 gyv.;
 - Pėsčiųjų (standartizuotas) mirtingumas nuo transporto įvykių 100 000 gyv.;
 - Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 kv. km;
 - (Standartizuotas) mirtingumas nuo narkotikų sąlygotų priežasčių 100 000 gyv.;
 - Nusikalstamos veikos, susijusios su narkotikais 100 000 gyv.;
 - Sergamumas ŽIV ir lytiškai plintančiomis ligomis 10 000 gyv.;
 - 2 m. vaikų tymų, epideminio parotito, raudonukės (1 dozė) skiepavimo apimtys, %;
 - 1 m. vaikų difterijos, stabligės, kokliušo, poliomiélito, Haemophilus influenzae B skiepavimo apimtys (3 dozės), %;
 - Paauglių (15–17 m.) gimdymų sk. 1000 15-17 m. moterų;
 - Tikslinės populiacijos dalis %, dalyvavusi Širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupės prevencinėje programoje.

Kiti analizuojami rodikliai patenka į Lietuvos vidurkį atitinkančią kvintilių grupę (**geltonoji zona**).

Jonavos rajono savivaldybės viešai tiekiamo geriamojo vandens prieinamumas vartotojams - 95 proc., nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumas – 90 proc.

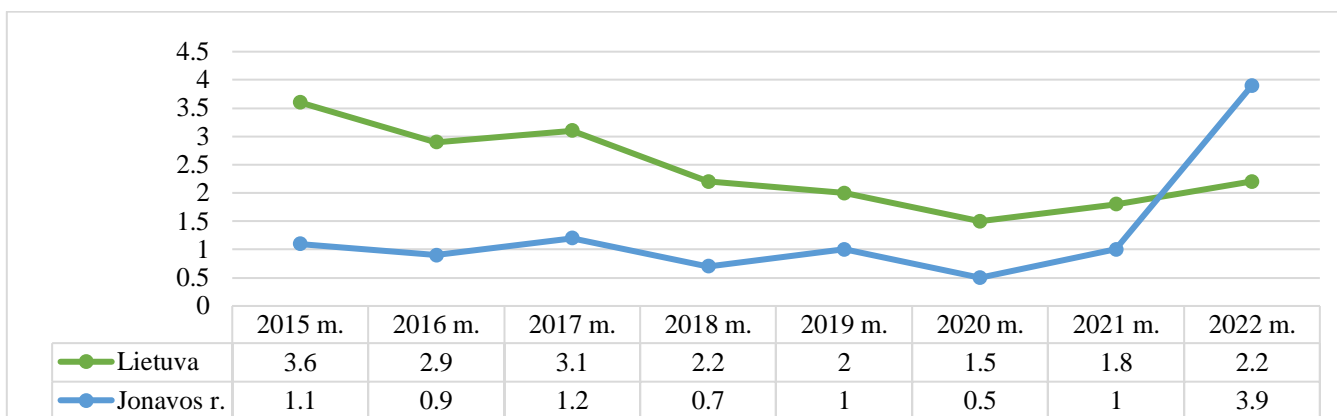
Remiantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2014 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. V-1387 patvirtintų „Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų“ 8.2. punktu, tolimesnei analizei pasirinktos 3 prioritetinės Jonavos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos problemos:

1. Sergamumas ŽIV ir lytiškai plintančiomis ligomis;
2. Vaikų tymų, epideminio parotito, raudonukės skiepavimo apimtys;
3. Vaikų difterijos, stabligės, kokliušo, poliomiélito, Haemophilus influenzae B skiepavimo apimtys.

SAVIVALDYBĖS PRIORITETINIŲ PROBLEMŲ ANALIZĖ

Sergamumas ŽIV ir lytiškai plintančiomis ligomis

Analizuojant sergamumą ŽIV ir lytiškai plintančiomis ligomis, matome, kad 2022 m. pirmą kartą per dešimties metų laikotarpį Jonavos r. rodiklis (3,9/10 000 gyv.) viršijo Lietuvos vidurkį (2,2/10 000 gyv.) (4 pav.).

4 pav. Sergamumas ŽIV ir lytiškai plintančiomis ligomis (B20-B24, Z21, A50-A54, A56) Jonavos rajone ir Lietuvoje 2015-2022 m., 10 000 gyv.

Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema.

2022 metais užregistruota 16 naujų užsikrėtimo lytiškai plintančiomis infekcijomis, ŽIV infekcija atvejų (8 vyrai ir 8 moterys) Jonavos rajone. Atitinkamai 2021 m. – 4 atvejai, 2020 m. – 1 atvejis, 2019 m. – 4 atvejai.

Pagal lytiškai plintančių ligų pasiskirstymą, 2022 m. 1 asmuo susirgo Žmogaus imunodeficitu viruso (ŽIV) sukelta liga, 2 asmenys – dėl ŽIV sukeltos ligos išsivysčiusios kitos būklės, 5 asmenys – sifiliu ir daugiausiai asmenų – 8 susirgo lytiškai plintančių chlamidijų sukelta liga (4 lentelė).

	18-24 m.		25-34 m.		35-44 m.		45-54 m.		Iš viso
	Miesto	Kaimo	Miesto	Kaimo	Miesto	Kaimo	Miesto	Kaimo	
Lytiškai plintančios chlamidijų sukeltos ligos	1	1	5		1				8
Sifilis	2		1		1		1		5
Žmogaus imunodeficitu viruso (ŽIV) sukelta liga								1	1
Dėl žmogaus imunodeficitu viruso (ŽIV) sukeltos ligos išsivysčiusios kitos būklės					1	1			2

4 lentelė. ŽIV ir lytiškai plintančių ligų susirgimo atvejų pasiskirstymas pagal užsikrėtusiųjų amžių, gyvenamąją vietovę 2022 m. Jonavos r.

Šaltinis: Nacionalinio visuomenės sveikatos centro duomenys.

Duomenys pagal galimą užsikrėtimo būdą 2022 m. pasiskirstė taip: 3 nenurodė galimo užsikrėtimo būdo, o 13 nurodė, kad užsikrėtė heteroseksualių santykių metu. Užsikrėtusieji ŽIV ir lytiškai plintančiomis infekcijomis, kaip galimą infekcijos šaltinį atsitiktinių lytinių partnerių nurodė 1 asmuo, nuo pažįstamo asmens – 1 asmuo, taip pat 1 asmuo nurodė komercinį sekso darbuotoją, 6 asmenys – sutuoktinių/sugyventinį, 3 – nepateikė informacijos, 4 teigė, kad užsikrėtė nuo nuolatinio lytinio partnerio.

2022 m. tarp ŽIV ir lytiškai plintančiomis infekcijomis užsikrėtusių asmenų 2 buvo darbininkai, 1 tarnautojas, 1 kalvis, 1 moksleivis/studentas, 1 socialiai nedraustas, 2 socialiai drausti, 3 nepateikė informacijos ir 5 kariai. Pagal tautybę 12 užsikrėtusių lytiškai plintančiomis ligomis asmenų - Lietuvos piliečiai, 1 iš Airijos, 3 atvejų nežinoma tautybė (5 lentelė).

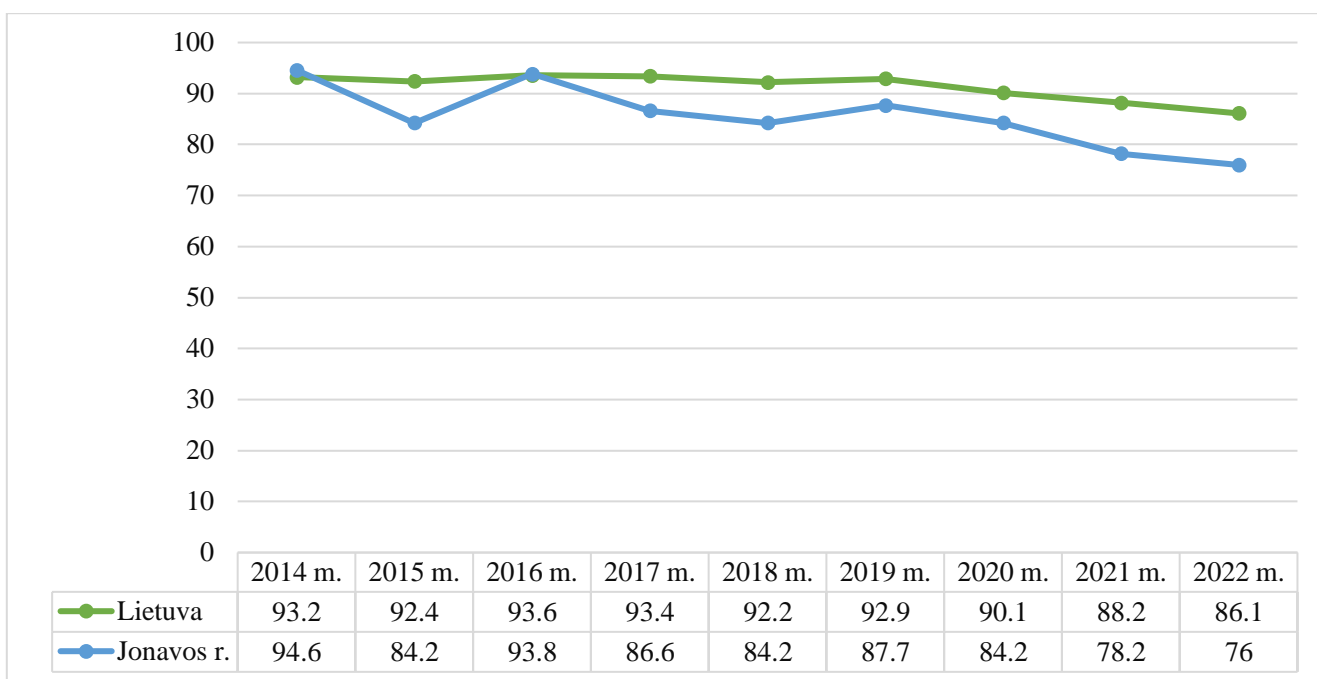
	Užsikrėtimo būdas	Užsikrėtimo šaltinis	Socialinė grupė	Tautybė
Sifilis				
1 atvejis	Heteroseksualinis	Sutuoktinis/sugyventinis	Darbininkas	Lietuvos pilietis
2 atvejis	Nežinoma	Nežinoma	Nenurodo	Nežinoma
3 atvejis	Nežinoma	Nežinoma	Nenurodo	Nežinoma
4 atvejis	Nežinoma	Nežinoma	Nenurodo	Nežinoma
5 atvejis	Heteroseksualinis	Sutuoktinis/sugyventinis	Tarnautojas	Lietuvos pilietis
Lytiškai plintančios chlamidijų sukeltos ligos				
1 atvejis	Heteroseksualinis	Nuolatinis lytinis partneris	karys	Lietuvos pilietis
2 atvejis	Heteroseksualinis	Sutuoktinis/sugyventinis	soc.draustas	Lietuvos pilietis
3 atvejis	Heteroseksualinis	Sutuoktinis/sugyventinis	soc.draustas	Lietuvos pilietis
4 atvejis	Heteroseksualinis	Atsitiktinis asmuo	karys	Lietuvos pilietis
5 atvejis	Heteroseksualinis	Nuolatinis lytinis partneris	karys	Lietuvos pilietis
6 atvejis	Heteroseksualinis	pažįstamas	karys	Lietuvos pilietis
7 atvejis	Heteroseksualinis	Nuolatinis lytinis partneris	karys	Lietuvos pilietis
8 atvejis	Heteroseksualinis	Nuolatinis lytinis partneris	moksleivis/studentas	Lietuvos pilietis
Žmogaus imunodeficito viruso (ŽIV) sukelta liga				
1 atvejis	Heteroseksualinis	komercinis sekso darbuotojas	soc. nedraustas	Iš Airijos
Dėl žmogaus imunodeficito viruso (ŽIV) sukeltos ligos išsivysčiusios kitos būklės				
1 atvejis	Heteroseksualinis	Sutuoktinis/sugyventinis	darbininkas	Lietuvos pilietis
2 atvejis	Heteroseksualinis	Sutuoktinis/sugyventinis	kalinys	Lietuvos pilietis

5 lentelė. ŽIV ir lytiškai plintančių ligų susirgimo atvejų pasiskirstymas pagal užsikrėtimo būdą, šaltinį užsikrėtusiųjų socialinę grupę ir tautybę 2022 m. Jonavos r.

Šaltinis: Nacionalinio visuomenės sveikatos centro duomenys.

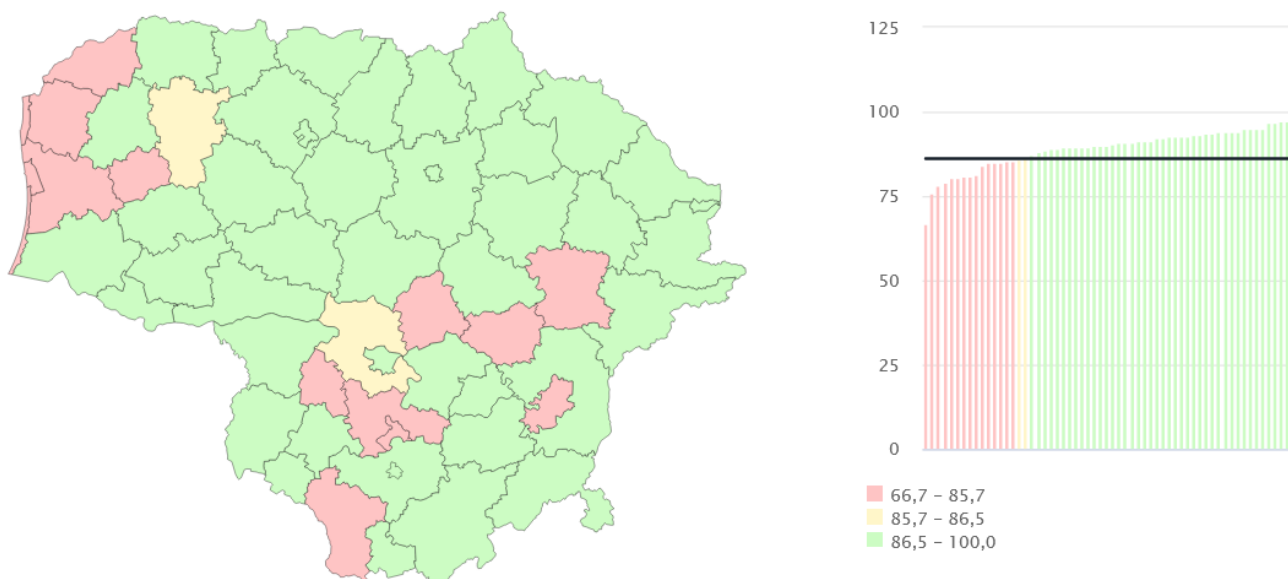
Vaikų tymų, epideminio parotito, raudonukės skiepavimo apimtys

Viena veiksmingiausių ligų prevencijos priemonių yra vakcinacija. Iš viso 2022 m. MMR vakcina nuo tymų, epideminio parotito ir raudonukės 1 doze paskiepyti 222 dvejų metų amžiaus Jonavos r. vaikai. Tai sudarė 76 proc. tikslinės populiacijos, tuo tarpu Lietuvos vidurkis – 86,1 proc. Per pastaruosius devynis metus skiepavimo apimtys Jonavos rajone sumažėjo beveik 18,6 proc. Tuo tarpu Lietuvos skiepavimo apimčių vidurkio sumažėjimas siekė 7,1 proc. (5 pav.).

5 pav. 2 metų amžiaus vaikų MMR1 (tymų, epideminio parotito, raudonukės vakcina, 1 dozė) skiepavimo apimtys Jonavos r. ir Lietuvoje, proc.

Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema.

6 pav. 2 metų amžiaus vaikų MMR1 (tymų, epideminio parotito, raudonukės vakcina, 1 dozė) skiepavimo apimčių, proc. kartograma.

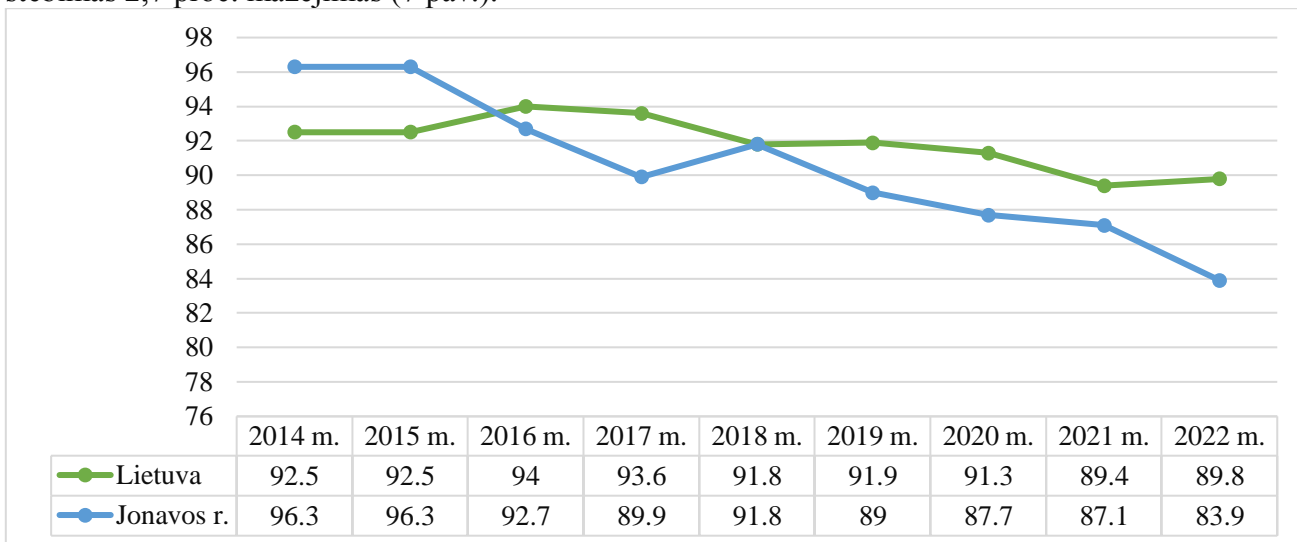
Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema.

Atliktų tyrimų duomenimis pagrindinės tėvų atsisakymo skiepyti savo vaikus priežastys yra žinių trūkumas, nepageidaujimų reakcijų baimė, abejonės dėl vakcinų saugumo, žiniasklaidos įtaka, nepakankamas medikų aktyvumas skatinant vakcinaciją.

Pasaulio sveikatos organizacija nurodo, kad tymų ir raudonukės virusų cirkuliavimui sustabdyti reikalingos aukštos, ne mažesnės nei 95 % skiepavimo aprėptys dviem tymų, epideminio parotito ir raudonukės vakcinų dozėmis.

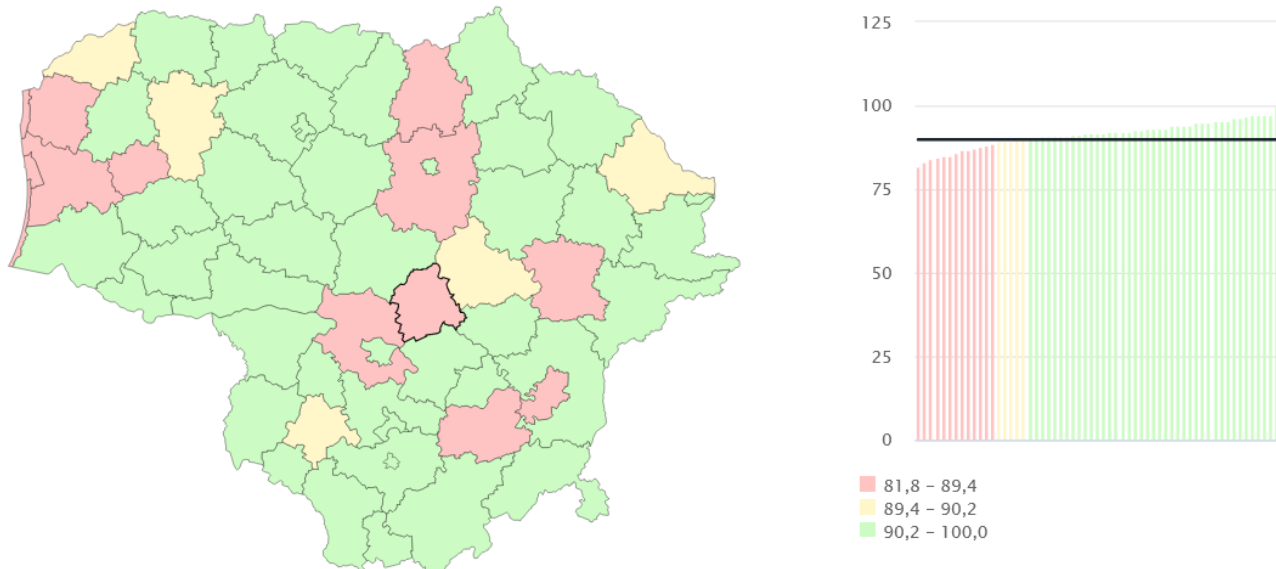
Vaikų difterijos, stabligės, kokliušo, poliomielito, Haemophilus influenzae B skiepavimo apimtys

Jonavos r. 2022 m. 245 vienerių metų vaikai buvo paskiepyti nuo kokliušo, difterijos, stabligės, poliomielito ir haemophilus B tipo infekcijų. Tai sudarė 83,9 proc. visų Jonavos r. 1 m. amžiaus vaikų. Per 2014-2022 m. laikotarpį skiepavimo aprėptys Jonavos r. sumažėjo 12,4 procentais, tuo tarpu Lietuvoje stebimas 2,7 proc. mažėjimas (7 pav.).

7 pav. 1 metų amžiaus vaikų difterijos, stabligės, kokliušo, poliomielito, Haemophilus influenzae B skiepavimo apimtys (3 dozės), Jonavos r. ir Lietuvoje, proc.

Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema.

8 pav. 1 metų amžiaus vaikų difterijos, stabligės, kokliušo, poliomielito, Haemophilus influenzae B skiepavimo apimtys (3 dozės), proc. kartograma.

Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema.

B tipo Haemophilus influenzae infekcija (Hib) – tai grupė infekcinių ligų, kurias sukelia influencos lazdelė. Joms būdingi kvėpavimo takų, centrinės nervų sistemos pažeidimai, pūliniai įvairiuose organuose. Nacionalinio visuomenės sveikatos centro duomenimis, Lietuvoje 2022 m. Haemophilus influenzae infekcija sirgo 58 asmenys, iš jų 37 hospitalizuoti, 1 mirties atvejis.

Esant nepakankamoms skiepavimo apimtims, kai skiepimas mažesnis kaip 90 proc., seniai pamirštos ligos sugrįžta ir prasiveržia sukeldamos protrūkius. Vis mažėjančioms skiepavimo apimtims įtakos turi keletas veiksnių. Vienas iš pagrindinių – didėjantis nepasitikėjimas skiepais. Daugėjant neigiamai moksliniais tyrimais nepagrįstai informacijai apie vakcinas žiniasklaidoje, visuomenė turėdama nepakankamai žinių apie skiepus, pradeda abejoti jų nauda. Didžioji dalis žmonių nėra susidūrę su ligomis, kurios valdomos skiepais, nesupranta jų keliamo pavojaus sveikatai, ar net gyvybei. Kartais klaidingai galvojama, jog sumažėjus sergamumui atitinkama liga, skiepyti vaiko nereikia. Tačiau ligos sukėlėjas neišnyksta, o skiepų pagalba pasiekus aukštą kolektyvinio imuniteto lygį, visuomenė tampa atspari ligai.

GYVENSENOS STEBĖSENOS RODIKLIAI

2022 m. visose Lietuvos savivaldybėse atliktas antrasis suaugusių gyventojų gyvenamosios stebėsenos tyrimas. Pirmasis tyrimas atliktas 2018 m., vykdant 2003 m. rugpjūčio 11 d. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymą Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“, nurodantį periodiškai ne rečiau nei kas 4 metus savivaldybėse atlikti suaugusiųjų gyvenamosios stebėsenos tyrimus. Tyrimas vykdomas vadovaujantis Higienos instituto parengta gyvenamosios stebėsenos tyrimų organizavimo ir vykdymo metodika. Suaugusiųjų apklausai naudotas su Sveikatos apsaugos ministerija suderintas standartizuotas klausimynas. Tyrimą koordinavo Higienos institutas, apklausą vykdė Jonavos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro specialistai. Jonavos rajone apklausta 422 gyventojai, iš jų 196 vyrai ir 226 moterys.

Tyrimo rodikliai suskirstyti į tris grupes:

- gyvenimo kokybės, sveikatos vertinimas, laimingumas, artimi žmonės, prislėgta nuotaika, nerimas, sveikatos problemos ir gyvenamosios keitimas;
- sveikatos elgsena (fizinis aktyvumas ir mitybos įpročiai);
- rizikingas elgesys (tabako, elektroninių cigarečių, alkoholio, narkotinių ar psichotropinių medžiagų vartojimas, saugumas kelyje).

Suaugusiųjų gyvenamosios stebėsenos tyrimo 2022 m. atlikto tyrimo rezultatai pagal galimybes lyginami su 2018 m. tyrimo duomenimis, Lietuvos vidurkiais. Gyvenamosios stebėsenos tyrimai yra svarbus informacijos šaltinis, leidžiantis sveikatos srityje dirbantiems specialistams, politikams tiksliau identifikuoti gyventojų sveikatos problemas, gyvenamosios ypatybes, elgseną, nustatyti įvairius su sveikata susijusius ypatumus, stebėti tendencijas, efektyviau numatyti sveikatos politikos prioritetus. 2022 m. tyrimo klausimynas papildytas naujomis temomis, suteikiančiomis galimybę išsamiau pažvelgti į jautresnius aspektus, tokius kaip artimų žmonių, ilgalaikių sveikatos problemų turėjimas, taip pat daugiau sužinoti apie sveikatai nepalankių maisto produktų vartojimą, gyvenamosios stebėsenos įpročių keitimą ir gyventojų saugumą kelyje.

Reikšmės:

	2022 m. rodiklio pagerėjimas lyginant su 2018 m. duomenimis.
	2022 m. rodiklio pablogėjimas lyginant su 2018 m. duomenimis.
	2022 m. ir 2018 m. rodikliai išlieka panašūs.
	Jonavos r. rodiklis 2022 m. geresnis nei Lietuvos vidurkis.
	Jonavos r. rodiklis 2022 m. blogesnis nei Lietuvos vidurkis.
	2018 m. rodiklis nebuvo tirtas.

Rodiklio pavadinimas	Savivaldybės 2018 m. rodiklio reikšmė, proc.	Savivaldybės 2022 m. rodiklio reikšmė, proc.	Lietuvos 2022 m. rodiklio reikšmė, proc.	Santykis savivaldybė/ Lietuva 2022
GEROVĖS RODIKLIAI				
Suaugusiųjų, kurie savo gyvenimo kokybę vertina kaip gerą ar labai gerą, dalis	67,1	↑ 77,3	69,5	1,1
Suaugusiųjų, kurie savo dabartinę sveikatos būklę vertina kaip gerą ar labai gerą, dalis	60,2	↑ 65,3	62,4	1,1
Suaugusiųjų, kurie jaučiasi laimingi ar labai laimingi, dalis	55,8	↑ 62,1	59,9	1,0
Suaugusiųjų, kurie neturi nė vieno artimo žmogaus, kuriuo galėtų pasitikėti susidūrę su sunkiomis asmeninėmis problemomis, dalis		37	57	0,6
Suaugusiųjų, kuriuos per praėjusį mėnesį buvo apėmusi prislėgta nuotaika, nerimas šiek tiek labiau ar daug labiau nei anksčiau, dalis	13,9	↓ 29,1	23,5	1,2
Suaugusiųjų, kurie turi ilgalaikių sveikatos problemų, dalis		33,9	36,9	0,9
Suaugusiųjų, kurie per paskutinius 12 mėnesių bandė keisti gyvenimą, bet nepakeitė, dalis		18,4	19,3	1,0
SVEIKATOS ELGSENOS RODIKLIAI				
Suaugusiųjų, kurie užsiima energinga fizine veikla bent po 30 min. 5 dienas ir daugiau per savaitę, dalis	39	↓ 26,4	28,3	0,9
Suaugusiųjų, kurie bent kartą per dieną valgo daržoves (neskaitant bulvių), dalis	44,5	↑ 53,5	46,1	1,2
Suaugusiųjų, kurie bent kartą per dieną valgo vaisius (neskaitant sulčių), dalis	39,2	● 39,4	36,6	1,1
Suaugusiųjų, kurie bent kartą per dieną valgo saldumynus, dalis		16,4	18,6	0,9
Suaugusiųjų, kurie bent kartą per dieną geria gazuotus saldžiuosius gėrimus, dalis		1,2	5,4	0,2
Suaugusiųjų, kurie bent kartą per dieną geria energinius gėrimus, dalis		0,2	1,8	0,1
Suaugusiųjų, kurie papildomai nededa druskos į paruoštą maistą, dalis	43,8	↑ 47,6	39,9	1,2
RIZIKINGAS ELGESIO RODIKLIAI				
Suaugusiųjų, kurie kasdien per paskutines 30 dienų vartojo tabako gaminius, dalis	19,7	↓ 13,1	16,3	0,8
Suaugusiųjų, kurie kasdien per paskutinius 12 mėnesių vartojo tabako gaminius, dalis	17,8	↓ 13	15,9	0,8
Suaugusiųjų, kurie kasdien per paskutines 30 dienų rūkė elektronines cigaretes arba naudojo panašius elektroninius įtaisus rūkyti, dalis	0,8	↑ 4,9	5,2	0,9
Suaugusiųjų, kurie kasdien per paskutinius 12 mėnesių rūkė	0,8	↑ 4,9	4,9	1,0

Rodiklio pavadinimas	Savivaldybės 2018 m. rodiklio reikšmė, proc.	Savivaldybės 2022 m. rodiklio reikšmė, proc.	Lietuvos 2022 m. rodiklio reikšmė, proc.	Santykis savivaldybė/ Lietuva 2022
elektronines cigaretes arba naudojo panašius elektrinius įtaisus rūkyti, dalis				
Suaugusiųjų, kurie kasdien per paskutines 30 dienų vartojo alkoholinius gėrimus, dalis	1	● 1	1,4	0,7
Suaugusiųjų, kurie kartą per savaitę ir dažniau per paskutines 30 dienų vartojo alkoholinius gėrimus, dalis	25,3	22,2	21,8	1
Suaugusiųjų, kurie kartą per savaitę ir dažniau per paskutinius 12 mėnesių vartojo alkoholinius gėrimus, dalis	14,2	17,4	18,3	1
Suaugusiųjų, kurie bent kartą per savo gyvenimą vartojo narkotinių ar psichotropinių medžiagų (narkotikų) be gydytojo paskyrimo, dalis	8,6	↑ 16,4	12,0	1,4
Suaugusiųjų, kurie visada tamsiu paros metu lauke nešioja atšvaitus, dalis		28,3	32,8	0,9
Suaugusiųjų, kurie visada segi saugos diržą važiuodami automobiliu, dalis		93,8	91,2	1,0
Suaugusiųjų, kurie visada dėvi šalną važiuodami dviračiu, dalis		9	10,2	0,9

6 lentelė. Jonavos r. suaugusių gyventojų gyvenimo tyrimo duomenis 2018 m. ir 2022 m.

Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema.

Gyvenimo kokybės, sveikatos, laimingumo vertinimas, prislėgta nuotaika, gyvenimo pokyčiai. Iš septynių gerovės rodiklių, tik vienas Jonavos r. rodiklis buvo prastesnis nei Lietuvos vidurkis, t. y. suaugusiųjų, kuriuos per praėjusį mėnesį buvo apėmusi **prislėgta nuotaika, nerimas** šiek tiek labiau ar daug labiau nei anksčiau, dalis (Jonavos r. – 29,1 proc., Lietuvos vidurkis – 23,5 proc.). Taip pat, minėtas rodiklis 2022 m. du kartus padidėjo lyginant su 2018 m. rodikliu Jonavos r. Tikėtina, tokiems rezultatams galėjo daryti įtaką 2022 m. pradžioje prasidėjęs karas Ukrainoje.

Jonavos r. suaugusiųjų, kurie savo gyvenimo kokybę ir sveikatos būklę vertina kaip gerą ar labai gerą, bei suaugusiųjų, kurie jaučiasi laimingi ar labai laimingi, dalis 2022 m. buvo didesnė nei 2018 m., taip pat minėti rodikliai didesni (geresni) nei Lietuvos vidurkis.

Sveikatos elgsena. Suaugusiųjų jonaviečių, kurie užsiima aktyvia fizine veikla bent po 30 min. 5 dienas per savaitę ar dažniau, dalis (26,4 proc.) artima Lietuvos vidurkiui (28,3 proc.). Minėtas rodiklis per pastaruosius 4 metus Jonavos r. sumažėjo beveik 1,5 karto (2018 m. – 39 proc.). Neatmestina, kad tokį ženklų fizinio aktyvumo sumažėjimą galėjo nulemti COVID-19 pandemijos kontaktiniai apribojimai.

Suaugusiųjų jonaviečių, kurie bent kartą per dieną valgo daržoves (išskyrus bulves) (53,5 proc.), vaisius (išskyrus sultis) (39,4 proc.), dalis didesnė nei Lietuvos vidurkis, taip pat šie rodikliai geresni nei 2018 m. Jonavos r. rezultatai. Jonavos r. suaugusiųjų, kurie bent kartą per dieną valgo saldumynus (16,4 proc.), geria gazuotus saldžiuosius gėrimus (1,2 proc.) dalis mažesnė nei Lietuvos vidurkis. Beveik pusę Jonavos r. respondentų (47,6 proc.) papildomai nededa druskos į paruoštą maistą ir šis rodiklis buvo geresnis nei 2018 m. Jonavos r. rodiklis (43,8 proc.) ir 2022 m. Lietuvos vidurkis (39,9 proc.).

Rizikingas elgesys. 2022 m. tyrimo rezultatai atskleidė, kad per pastaruosius 4 metus Jonavoje sumažėjo kasdien vartojančių tabako gaminius (2018 m. - 19,7 proc., 2022 m. – 13,1 proc.) ir 2022 m. Jonavos rodiklis tapo mažesnis nei Lietuvos vidurkis (16,3 proc.). Kasdien per paskutines 30 dienų

vartojančių alkoholinius gėrimus Jonavos gyventojų skaičius 2022 m. išliko toks pat, kaip ir 2018 m., tačiau lyginant su Lietuvos vidurkiu jis buvo mažesnis. Suaugusiųjų, kurie kasdien rūkė elektronines cigaretes 2022 m. (4,9 proc.) Jonavos rajone padaugėjo, lyginant su 2018 m. rodikliu (0,8 proc.), tačiau neviršijo Lietuvos vidurkio (5,2 proc.).

Suaugusiųjų, kurie bent kartą per savo gyvenimą vartojo narkotinių ar psichotropinių medžiagų (narkotikų) be gydytojo paskyrimo, skaičius Jonavos rajone 2022 m. (16,4 proc.) padidėjo du kartus lyginant su 2018 m. (8,6 proc.) ir 2022 m. 1,5 karto viršijo Lietuvos vidurkį.

Suaugusiųjų, kurie visada tamsiu paros metu lauke nešioja atšvaitus, dėvi šalną važiuodami dviračiu, skaičius Jonavos r. nežymiai mažesnis nei Lietuvos vidurkis. Tuo tarpu Jonavos r. respondentų skaičius, kuris visada segi saugos diržą važiuodamas automobiliu yra nežymiai didesnis nei Lietuvos vidurkis.

IŠVADOS

1. Analizuojant sergamumą ŽIV ir lytiškai plintančiomis ligomis, 2022 m. pirmą kartą per dešimties metų laikotarpį Jonavos r. rodiklis viršijo Lietuvos vidurkį. Užregistruota 16 naujų užsikrėtimo lytiškai plintančiomis ligomis, ŽIV infekcija atvejų (8 vyrai ir 8 moterys) Jonavos rajone, iš jų 5 kariai.

2. 2022 m. MMR vakcina nuo tymų, epideminio parotito ir raudonukės paskiepyti 76 proc. dvejų metų amžiaus Jonavos r. vaikai, tuo tarpu Lietuvos vidurkis – 86,1 proc. Per pastaruosius devynis metus skiepijimo apimtys Jonavos rajone sumažėjo beveik 18,6 proc. Pasaulio sveikatos organizacija nurodo, kad tymų ir raudonukės virusų cirkuliavimui sustabdyti reikalingos aukštos, ne mažesnės nei 95 proc. skiepijimo aprėptys dviem tymų, epideminio parotito ir raudonukės vakcinomis dozėmis.

3. Nuo kokliušo, difterijos, stabligės, poliomielito ir haemophilus B tipo infekcijų skiepijimų apimtys siekė 83,9 proc. visų Jonavos r. 1 m. amžiaus vaikų (Lietuvos vidurkis – 89,8 proc.). Per 2014-2022 m. laikotarpį skiepijimo aprėptys Jonavos r. sumažėjo 12,4 procentais.

4. 2022 m. Suaugusių gyvensenos stebėsenos tyrimo rezultatai atskleidė, kad per pastaruosius 4 metus Jonavos r. padidėjo kasdien vaisius ir daržoves valgančių gyventojų dalis, tačiau sumažėjo jonaviečių, kurie užsiima aktyvia fizine veikla. Sumažėjo kasdien vartojančių tabako gaminius, tačiau padidėjo kasdien elektronines cigaretes naudojančių gyventojų dalis. Kasdien ar kartą per savaitę ir dažniau vartojančių alkoholinius gėrimus Jonavos r. gyventojų dalis išliko beveik nepakitusi. Ženkliai padidėjo bent kartą per savo gyvenimą vartojusių narkotinių ar psichotropinių medžiagų suaugusių Jonavos gyventojų dalis.

Padaugėjo jonaviečių, kurie savo gyvenimo kokybę ir sveikatos būklę vertina kaip gerą ar labai gerą, bei jaučiasi laimingi ar labai laimingi, tačiau daugėjo ir tų, kuriuos per praėjusį mėnesį buvo apėmusi prislėgta nuotaika ar nerimas. Tikėtina, kad rezultatams įtakos galėjo turėti 2022 m. pradžioje prasidėjęs karas Ukrainoje, bei COVID-19 pandemijos taikyti kontaktiniai ribojimai.

REKOMENDACIJOS

1. **Siekiant sumažinti lytiškai plintančių ligų plitimą.** Didinti patikimos informacijos apie ŽIV ir lytiškai plintančių ligų užsikrėtimo galimybes, prevencines priemones, galimybes jų išvengti ir elgseną rizikingose situacijose viešinimą. Pagal galimybes didinti karių sveikatos raštingumą lytiškai plintančių ligų prevencijos tema.

2. **Siekiant didinti vaikų skiepijimo apimtį.** Ypač svarbu teisingai ir efektyviai informuoti visuomenę apie profilaktinius skiepijimus, nes mažėjant sergamumui vakcinomis valdomomis užkrečiamosiomis ligomis gali būti neteisingai suprantama profilaktinių skiepijimų nauda ir efektyvumas, dėl to mažėtų profilaktinių skiepijimų apimtys ir suvaldytos užkrečiamosios ligos vėl

pasireikštų protrūkiais ir epidemijomis. Asmens sveikatos priežiūros įstaigose organizuojant besilaukiančių šeimų sveikatos mokymo grupes, į mokymų programą įtraukti informaciją apie vakcinacijos naudą.

3. Siekiant sumažinti suaugusiųjų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą. Vykdyti informacijos sklaidą bendruomenei apie Jonavos rajone ir Lietuvoje teikiamas prieinamas pagalbos priemones psichoaktyvias medžiagas vartojantiems asmenims ir jų artimiesiems.

Didinti darbdavių informuotumą dėl psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos priemonių taikymo ir plėtojimo tikslinėse aplinkose, siekiant motyvuoti asmenis (darbuotojus) kreiptis pagalbos. Tinkamas darbdavių požiūris į psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo keliamas problemas, taikomos prevencijos, konsultavimo, ankstyvosios intervencijos priemonės gali padėti išvengti darbuotojų sveikatai ir saugumui kylančios rizikos darbo vietoje, taip pat suteikti galimybę keisti jų elgesį, kreiptis pagalbos ir išlikti darbo rinkoje.

Skatinti asmens sveikatos priežiūros specialistus (šeimų gydytojus) aktyviai vykdyti informavimo paslaugą pacientams apie pagalbos galimybes vartojantiems psichoaktyvias medžiagas.